

FELADATLAP

az

**„ÉDES ANYANYELVÜNK”
nyelvhasználati verseny kárpátaljai döntőjére**

2016

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondatok aláhúzott szavai! 4 pont

Én nem bánám, ha néha-néha meglátogatna a Szomorúság. Mondjuk, havonta egyszer. Vagy inkább félévenként. Elüldögélhetne itt. Még be is sötétítenék a kedvéért. Összehúznám magam. És sajogna, sajogna a szívem.

Én —

Néha-néha —

Szomorúság —

Elüldögélhetne —

2. A következő szóalakokat szóelemekre (morfémákra) kell bontania. Először vonalakkal határolja el a szóelemeket, majd minősítse azokat a följük írt számjegyekkel a következő módon:

szótő – alapszó = 1

képző = 2

jel = 3

rag = 4

3 pont

r u g d o s á s

k e z e m m e l

b á n a t á b a n

3. Milyen toldalékok vannak a példamondatokban aláhúzott szavak végén? 5 pont

Volt ennek a Vacskamatinak egy nagyon jó barátja, egy kisfiú. Megbeszélték, hogy délután elmennek moziba. A kisfiú nagyon boldog volt, a megbeszélt találkozára pontosan megérkezett, még két fagyaltot is vett, egyet magának, egyet Vacskamatinak.

a) Vacskamatinak:

b) barátja:

c) megbeszélt:

d) megérkezett:

e) fagyaltot:

4. Mit jelentenek a felsorolt *kard*- előtagú összetett szavak? 3 pont

- a) kardvirág –
- b) kardhal –
- c) kardcsapás –

5. Fogalmazza meg szócikkszerűen, mit jelent a *madárijesztő* szó! 3 pont

6. Magyarázza meg, mit jelentenek a példamondatban aláhúzott szavak! 6 pont

Ösztövér kútágas, hórihorgas gémmel

Mélyen néz a kútba s benne vizet kémel:

Óriás szunyognak képzelné valaki,

Mely az öreg földnek vérit most szíja ki.

Válunál az ökrök szomjasan delelnek,

Bögölyök hadával háborúra kelnek:

De felült Lackó a béresek nyakára,

Nincs, ki vizet merjen hosszú csatornára."

(Arany János: Toldi)

- a) ösztövér –
- b) kútágas –
- c) hórihorgas –
- d) (kút)gém –
- e) válu –
- f) bögöly –

7. Hányféle jelentését ismeri a *bogár* szónak? Írjon legalább kettőt! Írjon példamondatot is minden esetben! 4 pont

8. Állapítsa meg, hogy melyik stílusrétegbe sorolhatók az alábbi szövegrészek! 4 pont

I. Aromo úgy meséli, hogy Dömdödöm egyszer nagyon megszeretett valakit. Igen megörült, te is tudod, mennyire megörül az ember annak, ha megszeret valakit. El is indult Dömdödöm, hogy majd odaáll az elé a valaki elé, és azt mondja: szeretlek. Igen ám, de útközben látott két asszonyt. Éppen azt mondta az egyik a másiknak: „Én igazán szeretem magukat, de ha még egyszer átjön a tyúkjuk a kertembe!...” Mi az hogy „de ha még egyszer” – gondolkozott Dömdödöm –, akkor már nem fogja szeretni? Aztán jobban odanézett, s akkor ismerte meg a két asszonyt. Világéletükben gyűlölték egymást. „Ejha!” – mondta Dömdödöm, és odaért a templomtérre. Ott éppen egy zsinóros zekés poroszló püfölt egy rongyos gyereket. „Én szeretem az embereket – ordította a poroszló, és zitty! a somfa pálcával –, de azt nem tűrhetem...!” – óbégatta a poroszló, és zutty! a somfa pálcával. „Már megint ez a szó, már megint ez a szeretni szó!” – mormogott Dömdödöm, és elgáncsolta a poroszlót, s amíg ökelme feltápászkodott, ő is meg a rongyos gyerek is kerekelt oldott. S úgy futás közben fülébe jut egy beszélgetésfoszlány. Egy fiú éppen azt mondja a másiknak: „Én a világon a legjobban a pirított tökmagot szeretem.” Erre már igazán elkeseredett Dömdödöm, de ez nem volt elég, mert akkor meghallotta, ahogy a ligetben egy lány azt mondja egy fiúnak: „Én igazán szeretlek.” „Mi az hogy *igazán*?! – háborgott magában Dömdödöm. – Akkor talán olyan is van, hogy nem igazán? Ha nem igazán, akkor az már nem is szeretet. S ha szereti, akkor miért kell hozzá az az igazán? Vagy szeret valakit az ember, vagy sem.” S akkor elgondolkozott ezen a *szeretni* szón. Mit is jelent igazából? Mit jelentett annak az asszonynak a szájából? Mit a poroszlóéból? Mit a tökmagevő fiúéból, és mit a ligetbeli lányéból? Mit? De már akkor oda is ért ahhoz, akit megszeretett. Megállt előtte, rápillantott, és azt mondta: „Dömdödöm.” Azóta se hajlandó mást mondani, csak ennyit, hogy dömdödöm.

2. 53. cikkely. Mindenkinek joga van a tanuláshoz.

A teljes általános középiskolai végzettség kötelező.

Az állam biztosítja az óvodai, a teljes általános középiskolai, a szakmai-műszaki, illetve a főiskolai oktatás hozzáférhetőségét és ingyenességét az állami és a közületi tanintézetekben; az óvodai, teljes általános középiskolai, iskolán kívüli, szakmai-műszaki, főiskolai oktatásnak és az utóképzésnek, az oktatás különböző formáinak a fejlesztését; állami ösztöndíj és kedvezmények juttatását a tanulóknak és a diákoknak.

Az állampolgároknak joguk van pályázati alapon ingyenesen főiskolai végzettséget szerezni az állami és a közületi tanintézetekben.

A nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok számára a törvénynek megfelelően szavatolják azt a jogot, hogy anyanyelvükön tanuljanak vagy tanulják anyanyelvüket az állami és a közületi tanintézetekben vagy a nemzeti kulturális társaságok közreműködésével.

3. Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

Környezőitől, atyján kívül, meg nem értve, magától és magának alkotta meg Bolyai János a geometriának azt az új világát, amelynek mélységeiben ő, s később az ő nyomdokán haladók gazdag kincseket tártak fel a tudománynak.

Elismerésre, jutalomra e hazában nem számíthatott. Nem látta ő, csak elképzelni tudta azt a szebb világot; melyben őt megérteni tudó emberek is élnek, talán ott, valahol túl a hegyek határain, ott, ahol a göttingai szellemóriás lakik, kiról neki atyja mint ifjúkori barátjáról oly szívesen beszélt. Ennek az akkor még tőlünk oly távolra eső és idegen tudományos világnak írta, ennek elismerésében bízva adta ki Bolyai azt a művét, mellyel magának s magyar nevével magyar nemzetének el nem évülő dicsőséget szerzett.

4. (csigubigu) nem tud vki vmi jó kocka szülinapi ajándékot ?

(Hydroceph) szünetmentes táp

(csigubigu) csajnak

(Hydroceph) rózsaszín szünetmentes táp

1. _____

2. _____

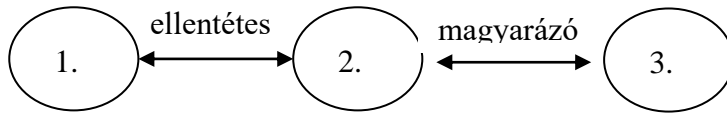
3. _____

4. _____

9. Az ismert jelölések alkalmazásával elemezze mondatrészek szerint a következő mondatot; készítse el az ágrajzát is! 4 pont

A böhm ember nagy szelet húsokat evett kenyérral meg kovászos uborkával.

10. Szerkesszen mondatot a megadott vázlat alapján! 4 pont

11. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint az alábbi példamondatokat! 6 pont

a) Ha egyszer tíz percig csend lenne itten, az lenne ám szép!

b) Szelídnek látszott, mint a ma született bárány.

c) Elfelejtette, hogy Ló Szerafin csodaló.

12. Állapítsa meg, melyik stílust jellemzi az alábbi szövegrészlet! Melyik században jelent meg ez a stílus? Adja meg egy vele összefüggésbe hozható író nevét a magyar irodalomból és a világirodalomból! 4 pont

A kifejezés szubjektivitása jellemzi, ellentétben a naturalizmus és a realizmus objektivitásával, valóságiszteletével. A művész a saját érzéseit vetíti a tárgyi világ motívumaiba, a látványt tetszőlegesen, szuverén módon irányítja, időnként torzítja. Nagyfokú dinamizmus jellemzi. Felrúgja a hagyományos művészi formákat. Németországban indul útjára festészeti és irodalmi mozgalomként. Fénykoruk a tízes évekre esik. Központi fogalmuk: Az Emberért kiáltani.

A stílus megnevezése: _____

Megjelenésének évszázada: _____

Az adott stílushoz köthető író neve a magyar irodalomból: _____

Az adott stílushoz köthető író neve a világirodalomból: _____

13. Ön egy diáklap szerkesztőségének a tagja. Készítsen könyvismertetést a lap számára az Ön által választott könyvről, betartva a műfaj tartalmi és stiláris követelményeit! 10 pont

14. Az iskolai március 15-i ünnepségre írjon egy ünnepi beszédet, melynek mottója Weöres Sándor egysorosa: „*A múlt a jelen alakja, a jövő a jelen illata.*” 10 pont